

The Effective Factors on the Criminal Behaviors in Gorgan City Resorts and Preventive Strategies Case Study: Alangdareh and Naharkhoran Resorts

Ebrahim Davoodi dehaghani^{1*}, Mehdi Darvish Mullah².

1- Assistant Professor of Crime Prevention, Amin Police University, Tehran, Iran

2- M.A of General Psychology, Sistan and Baluchestan University, Zahedan, Iran

Received: 22 January 2021

Accepted: 27 April 2021

Extended Abstract

Introduction

It is important to investigate the factors associated with the occurrence of crimes and provide solutions to prevent their occurrence. Golestan province is one of the main tourism hubs in Iran due to its geographical and climatic features. Therefore, the existence of security in recreation centers should be considered. One of the factors that may reduce the acceptance of tourists in resorts in the province is the occurrence of criminal behavior in these neighborhoods. These criminal behaviors reduce the security and welcome of travelers to these resorts. The high incidence of crime in the recreational areas of Gorgan, especially the Alangdareh and Naharkhoran resorts, in some hours, is one of the concerns of law enforcement and security managers that threatens attract of travelers to recreational areas. Therefore, the main purpose of this study is to identify the effective factors on the criminal behaviors in Alangdareh and Naharkhoran resorts and the strategies to prevent it. The main question of the present study is what are the effective factors on the criminal behaviors in Alangdareh and Naharkhoran resorts and the strategies to prevent these criminal behaviors?

Methodology

The present study in terms of purpose and the nature of the data is an applied and qualitative one, respectively. For this purpose, by studying and reviewing the files in the police station, Criminal Investigation Department and Drug Control Headquarters related to the studied areas, the necessary data were collected and analyzed. The statistical population included all cases that were formed in the police station, Criminal Investigation Department and Drug Control Headquarters due to criminal behaviors in the resorts of Gorgan in the first 9 months of 1396. Also, the community of participants related to identifying strategies to prevent the occurrence of criminal behavior, including commanders, managers and law enforcement experts and professors of sociology at universities in Golestan province which was over 60 people. Cases related to criminal behavior in Gorgan resorts amounted to 321 cases. The sampling method in this section was available randomly. The sample size was determined based on Krejcie Morgan's table of 181 files and finally it was possible to receive 185 files. For this purpose, the files were divided by month and about 15 cases were selected from each one. Also, purposeful sampling to theoretical saturation was used to select the participants of the interview section, and finally 52 people were interviewed. Validity of research data were performed based on three indicators: "transferability", "reliability audit" and "verifiability". In order to find the causes of common criminal behaviors, the available data in the files of the police station, Criminal

---

* . Corresponding Author (Email: davoodi57@chmail.ir)

Investigation Department and Drug Control Headquarters related to the studied areas were exerted. Semi-structured interview tools were also exploited to obtain strategies to prevent common criminal behaviors in Gorgan resorts. In order to analyze the obtained data from the semi-structured interview with the participants, the qualitative content analysis method was used with a summary approach.

Results and discussion

Findings showed that the most common crime in Gorgan resorts in 1396 (36.8% of all crimes) is theft. In the meantime, beatings and alcohol consumption after the theft were the most common crimes that occurred. Regarding the cause of crime, the most common cause of crime is related to financial need, which was about 9.7% (18 cases) of the total crime. Then addiction, criminal friends and psychological reasons accounted for the largest percentage of the cause of the crime. Regarding the most important cause of crime in this study, namely financial need, experts pointed to job creation, lending and skills training of teenager and young people. Regarding the prevention of crimes related to psychological disorders, the most common strategies were the allocation of funds by the government to reduce the cost of psychological treatment, culture about psychotherapy and insurance coverage of counseling services. The present study showed that the decisive approach of the police is one of the strategies to prevent crime. According to the repeat offenders' approach, a number of offenders commit the most crimes.

Conclusion

The decisive treatment of criminals by the police will lead to reduce the incidence of crimes by these individuals. The findings of the present study showed that the presented social prevention strategies in this study are as follows:

The allocation of funds by the government to reduce the cost of psychological treatment, culture about psychotherapy and insurance coverage of counseling services, educating teenagers and families about addiction and its consequences, teaching teenagers and families about the role of friends, teaching communication skills such as the skill of saying no and creating a warm and intimate atmosphere at home to meet the emotional needs of teenagers, teaching families about intimate relationships at home and teaching them about appropriate parenting techniques, job creation, lending and skills training for teenagers and young people.

Keywords: Crime, Factors of Crime, Crime Prevention, Resorts, Gorgan City.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

عوامل مؤثر بر بروز رفتارهای مجرمانه در تفرجگاه‌های شهر گرگان مطالعه موردی: تفرجگاه‌های انگ‌دره و ناهارخوران*

ابراهیم داودی دهقانی^۱ - استادیار مدیریت پیشگیری از جرم، دانشگاه علوم انتظامی امین، تهران، ایران
مهدی درویش ملا - کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۲/۰۷

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۱/۰۳

چکیده

رخداد جرائم در مناطق تفریحی شهر گرگان، یکی از دغدغه‌های مدیران انتظامی و امنیتی است که جذب مسافر به مناطق تفریحی را تهدید می‌کند. هدف پژوهش، بررسی عوامل بروز رفتارهای مجرمانه در تفرجگاه‌های انگ‌دره و ناهارخوران و شیوه‌های پیشگیری از آن است. پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از نظر ماهیت داده‌ها، کیفی و از نوع اکتشافی است. جامعه مربوط به شناخت عوامل بروز رفتارهای مجرمانه، ۳۲۱ پرونده‌ای بود که در تفرجگاه‌های شهر گرگان در سال ۱۳۹۶ در کلانتری مربوطه، اداره آگاهی و مواد مخدر تشکیل شده بود. همچنین، جامعه مشارکت‌کنندگان مربوط به شناسایی شیوه‌های پیشگیری از بروز رفتارهای مجرمانه، فرماندهان، مدیران، کارشناسان انتظامی و اساتید رشته جامعه‌شناسی دانشگاه‌های استان گلستان، بالغ بر ۶۰ نفر بودند. روش انتخاب پرونده‌ها، به صورت تصادفی در دسترس بود. حجم نمونه براساس جدول مورگان ۱۸۱ پرونده تعیین شد و در نهایت امکان دریافت ۱۸۵ پرونده فراهم شد. برای انتخاب مشارکت‌کنندگان بخش مصاحبه از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌های حاصل از مصاحبه نیمه‌ساختاریافته، روش تحلیل محتوای کیفی با رویکرد تلخیصی استفاده شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که بیشترین جرم تفرجگاه‌های شهر گرگان در سال ۱۳۹۶ (۳۶/۸ درصد از کل جرائم) سرقت است. در این بین ضرب و جرح و مصرف مشروبات الکلی بعد از سرقت، بیشترین جرائمی بودند که رخ دادند. درباره علت جرم، بیشترین علت جرائم مربوط به نیاز مالی است که حدود ۹/۷ درصد (۱۸ مورد) از کل جرائم بود. سپس اعتیاد، دوستان مجرم و دلایل روان‌شناختی، بیشترین درصد علت جرم را به خود اختصاص داده است. درباره مهم‌ترین علت بروز جرم در این پژوهش یعنی نیاز مالی، صاحب‌نظران به اشتغال‌زایی، اعطای وام و مهارت‌آموزی نوجوانان و جوانان اشاره کردند. درباره راهکارهای پیشگیری از بروز جرائم مربوط به اختلالات روان‌شناختی، بیشترین راهکارها به تخصیص بودجه توسط دولت به منظور کاهش هزینه درمان روان‌شناختی، فرهنگ‌سازی درباره اهتمام به روان‌درمانی و تحت پوشش بیمه قرار گرفتن خدمات مشاوره‌ای بود.

واژگان کلیدی: جرم، عوامل جرم، پیشگیری از جرم، تفرجگاه، شهر گرگان.

* این مقاله برگرفته از طرح تحقیقاتی می‌باشد که به سفارش دفتر تحقیقات کاربردی فرماندهی انتظامی استان گلستان انجام گرفته است.

مقدمه

این پرسش مطرح می‌شود که آیا می‌توان مشکل جرم را به‌طور کامل حل کرد و جامعه‌ای بدون جرم ساخت؟ پاسخ احتمالاً منفی است. تا قبل از رسیدن به یک مدینه فاضله امکان‌هایی یافتن کامل از جرم وجود ندارد. پس حداکثر کاری که می‌توان و باید انجام داد تقلیل جرم و کنترل آن است. به‌این ترتیب، بررسی عوامل مرتبط با بروز جرائم و ارائه راه‌حل‌هایی به‌منظور پیشگیری از بروز آنان از اهمیت خاصی برخوردار می‌باشد. استان گلستان به دلیل ویژگی‌های جغرافیایی و آب و هوایی که دارد، یکی از قطب‌های اصلی گردشگری در ایران است. از این رو، وجود امنیت در مراکز تفریحی باید مورد توجه قرار گیرد. یکی از عواملی که ممکن است میزان پذیرش گردشگر در تفرجگاه‌های سطح استان را کاهش دهد، بروز رفتارهای مجرمانه در این محل‌ها است. این رفتارهای مجرمانه موجب کاهش امنیت و استقبال مسافران از این تفرجگاه‌ها می‌شود. نبود پیشینه پژوهشی در زمینه عوامل مؤثر بر بروز جرائم منجر به این می‌شود که سیاست‌های متناسب با آن اتخاذ نشود و نه تنها جرائم کاهش نیابد بلکه ممکن است به‌صورت چشمگیری افزایش یابد و امنیت جامعه را به خطر بیندازند. عواملی که منجر به بروز جرم در مناطق تفریحی شهر گرگان می‌شوند، اگر به‌صورت دقیق شناسایی نشوند و راهکارهای پیشگیرانه برای آن‌ها ارائه نشود، ممکن است امنیت این شهر را مورد تهدید قرار دهند و باعث شود که این شهر از اولویت تفریحی مسافران خارج شود و به‌این ترتیب ضربه جبران‌ناپذیری به اقتصاد این شهر وارد شود. پدیده جرم امروزه به یکی از مسائل اساسی جوامع بشری تبدیل شده است. جرم نه تنها به قربانیان مستقیم آن صدمه می‌زند بلکه سایر افراد جامعه نیز از آن متضرر می‌شوند. علاوه بر احساس ناامنی که برای سایر افراد جامعه از مشاهده وقوع جرائم حاصل می‌شود، صدمات مستقیم‌تری نیز به آن‌ها وارد می‌شود. توجه به این نکته نیز جالب است که جرم، به یک قشر یا طبقه خاصی اختصاص ندارد. به این صورت که تمام افراد جامعه تحت تأثیر جرائم مختلفی قرار دارند که در اقصای مختلف جامعه رخ می‌دهد (Freedman & Owens, 2011: 116). بر اساس پژوهش انجام شده در شهر گرگان، مناطقی از شهر که در آن‌ها ازدحام جمعیت زیاد است و مناطق شلوغ شهر محسوب می‌شوند، وقوع جرائم (از جمله بازارهای فروش مواد مخدر، روسپی‌گری) در آن‌ها شایع‌تر است (میرکتولی و عبدی، ۱۳۹۰: ۸۹). به‌این ترتیب، مناطق تفریحی شهر گرگان (به‌ویژه تفرجگاه‌های النگ‌دره و ناهارخوران) که در بعضی از ساعات، به شلوغ‌ترین منطقه شهر تبدیل می‌شوند، مکان‌هایی هستند که احتمال دارد جرائم زیادی در آن‌ها رخ دهد. مناطق تفریحی یکی از مکان‌هایی هستند که احتمال بروز جرم در آن‌ها زیاد است (Ryan & Kinder, 1996: 23). یکی از مهم‌ترین جرائم شایع در مناطق تفریحی، سرقت است، به‌گونه‌ای که احتمال اینکه از یک فرد مسافر سرقت شود بیشتر از احتمال سرقت از یک فرد ساکن در آن شهر است (De Albuquerque & McElroy, 1999: 980). پژوهش‌ها نشان داده است که بروز جرائم در مناطق تفریحی، یکی از عواملی است که ممکن است جذب مسافر به مناطق تفریحی را مورد تهدید قرار دهد (Johnny & Jordan, 2007: 495). براساس پژوهش‌های انجام شده در شهر گرگان، اعتیاد شایع‌ترین آسیب اجتماعی در شهر گرگان است. همچنین، سرقت و مزاحمت خیابانی از جمله جرائم شایع در شهر گرگان است و در نهایت، جرائمی مانند قتل و وندالیسم شیوع کمتری داشتند. از آسیب‌های فرهنگی شایع در شهر گرگان می‌توان به بدحجابی نیز اشاره کرد (محسنی و نصرتی‌پایانی، ۱۳۹۳: ۱۳۵). باوجود اینکه پژوهش‌هایی در زمینه عوامل بروز جرم به‌طور کلی انجام شده‌اند و عواملی را مطرح کردند که از جمله این عوامل می‌توان به خانواده، وضعیت اقتصادی و ویژگی‌های روانی اشاره کرد (وطنی و فاطمی موحد، ۱۳۹۵: ۱۰۶)، اما این نیاز به شدت احساس می‌شود که به بررسی دقیق‌تر این مسئله پرداخته شود.

یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های دولت‌ها در سراسر دنیا پیشگیری از بروز جرائم است. بروز جرائم دارای پیامدهای بسیار منفی برای جامعه می‌باشد به‌صورتی که یکی عوامل تهدیدکننده بقای هر جامعه‌ای می‌باشد. از آنجایی که پیشرفت و ترقی

جامعه در گرو سلامت آن جامعه می‌باشد، لذا پژوهش در زمینه رفتارهای مجرمانه برای علت‌یابی جرائم از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است تا از این طریق بتوان کمبودهای موجود که مسبب بروز این رفتارها هستند را شناسایی و از وقوع آن‌ها جلوگیری به عمل آید. استان گلستان به دلیل ویژگی‌های جغرافیایی و آب و هوایی که دارد، یکی از قطب‌های اصلی گردشگری در ایران است. از این رو، وجود امنیت در مراکز تفریحی باید مورد توجه قرار گیرد. یکی از عواملی که ممکن است میزان پذیرش گردشگر در تفرجگاه‌های سطح استان را کاهش دهد، بروز رفتارهای مجرمانه در این محل‌ها است. این رفتارهای مجرمانه موجب کاهش امنیت در تفرجگاه‌ها می‌شود و به این ترتیب باعث پیامدهای منفی برای جامعه می‌شود و از سوی دیگر، موجب کاهش استقبال مسافران از این تفرجگاه‌ها می‌شود.

همچنین، این موضوع در استان مورد بررسی هیچ سابقه پژوهشی ندارد و ضرورت خاصی در زمینه انجام این پژوهش در این استان وجود دارد. به این ترتیب، با انجام این پژوهش عوامل مؤثر بر بروز رفتارهای مجرمانه شناخته می‌شوند و این امکان را به وجود می‌آورد که با توجه به این یافته‌ها، اقدامات مهمی را در کنترل و پیشگیری از بروز جرائم انجام داد. عواملی که منجر به بروز جرم در مناطق تفریحی شهر گرگان می‌شوند، اگر به صورت دقیق شناسایی نشوند و راهکارهای پیشگیرانه برای آن‌ها ارائه نشود، ممکن است امنیت این شهر را مورد تهدید قرار دهند و باعث شود که این شهر از اولویت تفریحی مسافری خارج شود و به این ترتیب ضربه جبران‌ناپذیری به اقتصاد این شهر وارد شود. با توجه به مطالب گفته شده پرسش پژوهش حاضر این است که عوامل بروز رفتارهای مجرمانه در تفرجگاه‌های ناهارخوران و النگ‌دره و شیوه‌های پیشگیری از این رفتارهای مجرمانه کدام‌اند؟

فارل و زیمرمن (۲۰۱۸) در پژوهش خود به ارتباط بین مصرف مواد مخدر و جرم پرداختند. این پژوهشگران به این نتیجه رسیدند که افرادی که مبتلا به اعتیاد هستند، در معرض ارتکاب به جرم بیشتری هستند. به صورتی که این افراد به علت فراهم کردن هزینه مصرف مواد خود ممکن است دست به اعمال خلاف قانون (از جمله سرقت) بزنند. انگلن، لاندرو و ون اسن (۲۰۱۶) در پژوهش که در ایالت‌های امریکا انجام دادند، ارتباط بین جرم و وضعیت اقتصادی را مورد بررسی قرار دادند. نتایج این پژوهش نشان داد که افرادی که از نظر وضعیت اقتصادی، وضعیت خوبی ندارند، بیشتر به سمت ارتکاب جرم می‌روند. هالمارسون و لونچر (۲۰۱۲) در پژوهش خود به بررسی تأثیر آموزش بر جرم پرداختند. در این پژوهش اثراتی که آموزش و مدرسه در کاهش میزان جرائم دارند مورد بررسی قرار گرفت و نتایج نشان داد که مدرسه با ایجاد فضایی برای آموزش و تربیت کودکان و نوجوانان می‌تواند موجب کاهش بروز جرائم شود. از سوی دیگر، افرادی که سابقه ترک تحصیل داشتند احتمال ارتکاب به جرم آنان بیشتر بود. فریدمن و اونز (۲۰۱۱) در پژوهش خود که به بررسی رابطه بین سطح درآمد و میزان بروز جرائم پرداختند، به این نتیجه رسیدند که افراد دارای درآمد پایین احتمال اینکه به جرم کشیده شوند بیشتر است. به صورتی که در میان افراد محکوم به زندان، اکثر آنان از درآمد پایینی برخوردار بودند. حاتمی نژاد، حاتمی نژاد، زیاری و پوراحمد (۱۳۹۹) در پژوهشی با عنوان «نقش فضاهای شهری در خلق الگوهای رفتاری ناهنجار با تأکید بر عامل پیش‌گیری از وقوع جرم در محله چهارباغ منطقه ثامن مشهد» به این نتایج رسیده‌اند که عوامل مختلفی از جمله درآمیختگی کالبدی و محیطی در فضاهای شهری و کیفیت نامناسب بافت بر وقوع جرم نقش مؤثری دارند، همچنین بین مؤلفه‌های کالبدی در برنامه‌ریزی شهری و مسئله وقوع جرم رابطه معناداری وجود دارد، به طوری که کالبد‌های نامناسب و بدون فرم و با شکل نامنظم بر وقوع جرم می‌افزایند. محسنی و ذوقدار مقدم (۱۳۹۶) در پژوهشی با عنوان «بررسی رابطه‌ی بین فضای شهری و جرم: مورد مطالعه، منطقه یازده مشهد» به این نتیجه رسیده‌اند که در منطقه ۱۱ مشهد میزان جرایم، پایین‌تر از حد متوسط است و نیز همسو با بسیاری از تحقیقات در مناطق دیگر، نشان داد که پارتمترهایی چون: طراحی محیطی، فقر محیطی، تنوع قومی، تراکم جمعیت و افزایش ناکامی منزلتی، رابطه‌ی معناداری با افزایش میزان جرایم در این منطقه دارد. همچنین، عواملی چون کنترل اجتماعی، افزایش ارزش‌ها

و هنجارهای اخلاقی نیز از عوامل کاهش دهنده ی جرم محسوب می شدند و احساس ناامنی در زنان بیشتر از مردان بوده است. این تحقیق نشان داد مجاورت منطقه ۱۱ شهر مشهد با مناطق جرم‌خیز، حاشیه‌ای بودن منطقه، روشنایی ضعیف معابر، نزدیکی به شهرک‌های حومه، مهاجرین، تراکم جمعیت و آپارتمان به عنوان عوامل مستعدکننده جرایم در این منطقه می باشد. در نتایج رگرسیونی متغیر کنترل اجتماعی و سرخوردگی و ناکامی منزلتی به عنوان موثرترین عامل بر میزان جرم در منطقه شناخته شده است. کلانتری، عباسی فلاح، ابدالی و احساسی خواه (۱۳۹۹) در پژوهش خود با عنوان «تحلیل فضایی کانون‌های جرم خیز در بافت کالبدی شهر پاکدشت» که جامعه آماری آنها ۳۰۲ فقره جرائم سرقت رخ داده در دوره زمانی ۱۳۹۲/۱۲/۲۶ تا ۱۳۹۵/۱/۱۶ (جرائم سرقت تعطیلات عید نوروز سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۵) در محدوده قانونی شهر پاکدشت بود، برای کشف روند الگوی جرم‌خیزی از شاخص‌های کالبدی با ۹ شاخص اعم از (عرض معبر، عمر بنا، کیفیت ساختمانی، اندازه قطعات تفکیکی، نور و روشنایی معابر، پوشش معابر، وجود ساختمان‌های مخروبه، کیفیت کالبدی و مصالح ساختمان) با استفاده از رگرسیون وزنی جغرافیایی استفاده شده است. میزان ضریب تعیین محلی در مورد مدل تأثیر شاخص‌های کالبدی بر رخداد جرائم عددی بین (۰/۳۹ - ۰/۰۰۰) را نشان می‌دهد. نتایج یافته‌ها در واقع به صورت محلی و فضایی نشان می‌دهد که میزان اثرگذاری شاخص‌های کالبدی در وقوع جرائم مثبت است و در قسمت‌هایی از شهر که میزان روشنایی و نورپردازی نامناسب بوده، میزان وقوع جرائم نیز بالا بوده است. بیکی، رجبی و سجادی (۱۳۹۸) در پژوهش خود با عنوان «بررسی عوامل مؤثر بر امنیت زنان در بافت فرسوده محله طرشت» نوشته اند که زنان نیمی از جمعیت جامعه را به خود اختصاص می‌دهند و به عنوان مهم‌ترین و تأثیرگذارترین گروه‌های اجتماعی، که دارای نقش کلیدی در خانواده و تربیت نسل آینده هستند، می‌باشند. یکی از عواملی که مانع حضور مؤثر و فعالانه زنان می‌باشد موضوع امنیت به‌ویژه در بافت‌های فرسوده است. بر همین اساس ضروری است تا به مسائل زنان به‌عنوان سرمایه‌های اجتماعی و انسانی پرداخته شود. پژوهش حاضر به دنبال کشف عوامل اصلی مؤثر در امنیت زنان بافت فرسوده محلات شهری و سپس تحلیل تأثیر و میزان تأثیر هر یک از عوامل بر امنیت زنان بافت فرسوده محله طرشت می‌باشد. روش تحقیق پژوهش توصیفی - تحلیلی است و برای کشف عوامل اصلی از تحلیل عامل اکتشافی بهره گرفته شد. در نهایت یافته‌های تحقیق نشان‌دهنده آن است که عوامل کالبدی، نظارتی و اجتماعی به ترتیب بیشترین تأثیر را در زمینه ارتقای امنیت زنان در بافت فرسوده محله طرشت دارا می‌باشند، نکته حائز اهمیت است که در یافته‌ها به چشم می‌خورد جای‌گیری عامل نظارتی در رتبه دوم و بالاتر از عامل اجتماعی می‌باشد که خود دلالت بر اهمیت این عامل در بین زنان محله طرشت دارد. لحمیان (۱۳۹۶) در پژوهشی با عنوان «بررسی ارتباط بین طراحی و بازطراحی فضاهای شهری و وقوع جرم (موردپژوهی: شهر بابل)» به این نتایج رسیده است که در شهر همبستگی مثبت و معنی‌دار بین مؤلفه‌های کیفیت محیط (۰/۱۷۶)، کیفیت نور (۰/۱۸۳)، فرم (۰/۱۸۱)، با پیشگیری از وقوع جرم و همبستگی منفی و معنی‌دار بین مؤلفه آلودگی نمادی (۰/۲۱۹-) و آلودگی محیطی (۰/۲۲۹) با پیشگیری از وقوع جرم در شهر بابل وجود دارد؛ به عبارت دیگر با بهبود هر کدام از مؤلفه‌های کالبدی پیشگیری از وقوع جرم امکان پذیر خواهد شد. در پژوهش‌های پیشینه، پژوهشی که به طور ویژه بر حوزه تفرجگاه‌های شهری متمرکز شده باشد، یافت نشد، پژوهش حاضر به طور ویژه با رویکرد کاربردی به دنبال ارائه راهکارهای پیشگیری از جرم برای مدیران و برنامه‌ریزان شهری است تا بتوانند تدابیر پیشگیری از جرم را در تفرجگاه‌های شهری اجرایی و پیاده‌سازی کنند. در پژوهش‌های پیشینه بیشتر عوامل مؤثر در وقوع جرم و بزهکاری مطالعه شده است اما کمتر با نگاه کاربردی یکی از پرتراکم‌ترین حوزه‌های شهری مطالعه شده است. این پژوهش تلاش کرده است تا راهکارهای پیشگیری از جرم در یکی از پرکاربردترین نقاط شهری را ارائه کند.

مبانی نظری

جرم عبارت است از اعمالی که سبب نقض قانون، به‌ویژه قانون جنایی می‌شود. دایره المعارف علوم اجتماعی در تعریف جرم آورده است: تخطی از حقوق جنایی، در زبان روزمره، این واژه به نادرست در مورد هر رفتار مغایر با الگوهای پذیرفته جامعه به کار می‌رود (ساروخانی، ۱۳۹۰: ۱۵۲). در جرم‌شناسی، جرم فقط دارای مفهوم مجرد حقوقی نیست. در این رشته، جرم از منظر اجتماع و با توسل به علوم روانشناسی و زیست‌شناسی تحلیل می‌شود تا عوامل ارتکاب جرم و طرق پیشگیری از وقوع آن تبیین شود (عبدالمنعم، ۱۴۱۶؛ به نقل از عالی پور، ۱۳۸۹: ۲۰۱). برخی از آسیب‌شناسان عوامل زیست‌شناختی مانند نقص جسمانی و وضعیت خاص ژنتیکی را علت کژرفتاری می‌دانند و بر این باورند که جرم و جنایت، عادت‌های غیرقابل اجتنابی از پیامدهای حتمی یک ژن بد و یک خون بد هستند نمونه این دیدگاه، نظریه لمبروزو و آیزنگ است. بسیاری از روانشناسان و روانکاوان علل کژ رفتاری‌های اجتماعی را برحسب نقص شخصیت و پایین بودن بهره هوشی تبیین می‌کنند و بر این باورند که کژ رفتاری محصول طبیعی میراث محیط‌زیست آلوده شهری است. در واقع آن‌ها کژ رفتاری‌ها را پیش از آنکه به ژن‌های غیرعددی یا کروموزوم‌های اضافی اختصاص دهند، به تجربه‌های تلخ دوران کودکی که معلول روابط ناسالم بین فردی و محیط اجتماعی اوست، نسبت می‌دهند. روانشناسان در تعریف شخصیت اتفاق نظر ندارند و در بحث‌های خود بیشتر به تفاوت‌های فردی توجه می‌کنند؛ یعنی ویژگی‌هایی که فردی را از افراد دیگر متمایز می‌کند. برخی از آن‌ها، شخصیت را روش خاص هر فرد در جستجوی پیدا کردن معنای زندگی می‌دانند و بر این باورند که وراثت و محیط هر دو در شکل‌گیری شخصیت نقش مهمی دارند (Sutton et al, 2013: 34). جامعه‌شناسان ریشه بسیاری از کژ رفتاری‌ها و آسیب‌ها را در محیط و شرایط اجتماعی جستجو می‌کنند و علل زیر ساز بسیاری از آن را خود جامعه می‌دانند. وقت خواست‌های فرد با انتظارات جامعه هماهنگ نباشد، ناپهنجاری فرد آغاز می‌شود و در صورت تداوم، زمینه‌های کجروی را پدید می‌آورد. مثلاً در جامعه ما فشار زندگی اجتماعی، تشدید مهاجرت‌های بی‌رویه، به هم خوردن نسبت تراکم جمعیت بین شهرها و روستاها، جوانی جمعیت، گرانی، بیکاری و مانند آن، همه دست‌به‌دست هم داده و موجبات سرپیچی برخی از مردم را از هنجارهای اجتماعی فراهم آورده است. جامعه‌شناسان در تبیین پیامدهای کژ رفتاری‌های اجتماعی معمولاً از برداشتی کارکردی استفاده می‌کنند. دیدگاه کارکردی به‌جای توجه به فرد، جامعه را مورد توجه قرار می‌دهند و بیشتر در جستجوی خواستگاه و منشأ کژ رفتاری در جامعه است و برای ماهیت زیست‌شناختی (نقص جسمانی و ژنتیکی) و روان‌شناختی (نقص شخصیت و تجربه‌های تلخ دوران زندگی) چندان اهمیتی قائل نیست (Sutton et al, 2013: 35). بیکر (۲۰۱۵) نیز در تحقیقات خود به این نتیجه رسید که افرادی که به‌عنوان مهاجر در شهرهای دیگر سکونت پیدا می‌کنند، در معرض ارتکاب به جرم هستند. به صورتی که در پژوهش بکر مشخص شد که میزان بروز جرائم در میان مهاجران بالا است.

فضاهای عمومی شهرک‌ها و شهرهای ما پشت صحنه اساسی زندگی را تشکیل می‌دهند. در این فضاها تفکرات و رفتار ما ممکن است به‌سوی ضداجتماعی بودن سوق یابد برعکس فضاها می‌توانند جذاب و لذت‌بخش بوده و اجتماعی بودن را تشویق کنند (Welsh & Farrington, 2014: 101). به نظر چپمن مسیره‌های عبور و مرور طولانی و باریک، طاقت‌فرسا هستند و شانسی را برای فرار باقی نمی‌گذارند مگر اینکه به‌وسیله ساختمان‌های مورد استفاده محصور شده باشند. خیابان‌های پهن‌تر فرصت پرهیز از عبور و مرور در کنار بیگانگان یا عبور از گوشه‌های کور را در فاصله‌ای فراهم می‌کنند که بتوان از حمله غافلگیرانه مصون بماند. هرچه ارتباط بین فعالیت‌های ساختمان‌ها و خیابان‌ها بیشتر باشد، خیابان‌ها امنیت بیشتری می‌یابند. مغازه‌های رو به خیابان و خانه‌ها مسکونی دارای بالکن مواردی هستند که احساس امنیت را ایجاد کرده و دیوارهای خالی بلند، ساختمان‌های بدون استفاده، پنجره‌های باریک همگی نوع احساس اضطراب یا ترس را اگرچه به ساکنان ساختمان‌ها، به استفاده‌کنندگان از فضا منتقل می‌کنند (Welsh & Farrington, 2014: 103). ترانسیک در کتاب خود باعنوان «کشف فضای گمشده» به مسئله فضاهای بی‌استفاده یا فضاهایی که استفاده کافی از آن‌ها نمی‌شود توجه می‌کند. از نظر او فضاهای شهری بی‌استفاده هستند که هیچ‌گونه اثر مثبتی در محیط اطراف و استفاده‌کنندگان ندارد. فضاها بقایای زمین‌های اطراف ساختمان‌ها مرتفع، میدان‌های بدون استفاده، پارکینگ‌ها و

زمین‌هایی که در حاشیه راه‌ها وجود دارند و بدون حضور انسان رشد کرده‌اند و هیچ‌کس به حفظ آن‌ها اهمیت نمی‌دهد و به‌ندرت مورد استفاده قرار می‌گیرند (کاکه خانی، ۱۳۹۴: ۴۹). در جامعه‌ای که دارای خرده‌فرهنگ‌های گوناگون و متعددی است برخی محیط‌های اجتماعی معمولاً مشوق فعالیت‌های غیرقانونی هستند، در صورتی که محیط‌های دیگر چنین نیستند. افراد از طریق ارتباط با افرادی که حامل هنجارهای تبهکارانه هستند، بزهکار می‌شوند. به نظر ساترلند اکثر رفتار بزهکارانه درون گروه‌های نخستین به‌ویژه گروه همسالان فراگرفته می‌شود. نظریه پیوند افتراقی نشان می‌دهد که جنایت و انحراف از طریق انتقال فرهنگی در گروه‌های اجتماعی و محیط اجتماعی آلوده به فساد یاد گرفته می‌شود و به وقوع می‌پیوندد (گیدنز، ۱۳۹۰: ۱۴۰). براساس نظریه نابسامانی اجتماعی و جرم، نابسامانی روزافزون اجتماعی در نتیجه افزایش بیش‌ازحد جرائم است. شاو و مک کی (۱۹۴۲) سه عامل اجتماعی را شناسایی کرده‌اند که سازمان اجتماعی را کاهش می‌دهند. این سه عامل مشتمل بر منزلت پایین اقتصادی، ناهمگنی قومی و نژادی و تحرک مسکونی است. برخی از پژوهشگران اختلال و نابسامانی خانوادگی و شهرنشینی را به‌عنوان دلایل نابسامانی اجتماعی بیان کرده‌اند. پژوهش‌های انجام‌شده، نظریه نابسامانی و جرم را تأیید کرده‌اند (Ochsen, 2010: 54). ناکامی یا محرومیت اصطلاحی است که در زمینه شکست در ارضای تمایلات به کار می‌رود و مراد از آن عدم امکان نیل به هدف است. شیوع فراوانی سرقت و دیگر تبهکاری‌ها در میان گروه‌های فقیرتر افزایش آن در دوران سختی و تنگدستی را باید واکنشی در برابر ناکانی دانست (Munyo & Ross, 2013: 139). جامعه‌شناسانی که جرم را نتیجه مستقیم فقر و خشم طبقه پایین می‌دانند نظریه‌پردازان فشار اجتماعی نامیده می‌شوند. سؤال اصلی در نظریه فشار این است که چرا مردم کج‌رفتاری می‌کنند؟ به نظر مرتن بین اراده برای ارتکاب جرم و توزیع ناعادلانه درآمد برای تأمین نیازهای فردی ارتباط مستقیم وجود دارد (Morgado, 2013: 139). اگرچه اکثر مردم اهداف و ارزش‌های مشابهی دارند اما توانایی دستیابی به اهداف شخصی به‌وسیله طبقه اقتصادی-اجتماعی محدود شده است. رابرت مرتن معتقد است فشار در مناطق مرفه به خاطر در دسترس بودن فرصت‌های آموزشی و رفاهی ناچیز است، اما در مناطق بی‌سازمان به خاطر اینکه راه‌های مشروع و قانونی حصول موفقیت بسته است فشار رخ می‌دهد. مردم تهیدست برای رهایی از فشار ممکن است از روش‌های منحرفان مانند سرقت، دادوستد مواد مخدر و... برای رسیدن به اهدافشان استفاده کنند (صدیق سروسستانی، ۱۳۹۲: ۴۴). فقر عاطفی یکی از عوامل فردی جرم است. افرادی که از اختلالات عاطفی شدید رنج می‌برند، معمولاً در خانواده‌هایی رشد یافته‌اند که در اثر طلاق ازهم‌پاشیده یا والدین تربیت مناسبی را برای فرزندان در نظر نگرفته‌اند. مرگ یکی از والدین و تبعیض بین فرزندان حالت‌هایی چون انزوایابی، افسردگی و اختلالات رفتاری در افراد به وجود می‌آورد و این عوامل به‌نوبه خود ارتکاب جرم را تسهیل می‌کند (Langton & Truman, 2014: 61; Omboto et al, 2013: 119). نظریه «محیط مناسب» در جستجوی ارتباط میان محیط زندگی مساعد جهت ارتکاب انواع خشونت‌هاست. زمر تحقیقات جامعی در زمینه رابطه متقابل مناسب اجتماعی-جغرافیایی محیط و انتخاب جایگاه برای انجام خشونت انجام داده و می‌نویسد انتخاب جایگاه به‌ویژه در گروه‌های کوچک تابع تکلیف از یک‌سو ویژگی‌های روان‌شناختی و شرایط فیزیکی از سوی دیگر است. مثلاً فردی معتاد ترجیح می‌دهد مکانی را انتخاب کند که در معرض دید نباشد، محل عبور و مرور نباشد (شرایط اجتماعی) و بادگیر نباشد (شرایط فیزیکی). ولی جیب‌برها خواهان مکانی هستند که محل عبور و مرور ازدحام باشد؛ بنابراین ملاحظه می‌شود که هر عملی با توجه به نوعش نیازمند مکان مناسب از نظر اجتماعی و فیزیکی است (کاکه خانی، ۱۳۹۴: ۴۷).

پیشگیری از جرم

امروزه تخلف و جرائم در همه جوامع اعم از مدرن و غیر مدرن و حتی سنتی به صورت‌های گوناگون کاملاً روشن است و در تمامی ارکان یک جامعه ریشه دوانیده است (بهرام گویا، ۱۳۹۳: ۴). دنیای امروز به‌شدت نیازمند عزمی راسخ و تلاش همه‌جانبه و فراگیر برای کاهش فرصت‌ها و کم کردن انگیزه‌های مجرمانه در افراد است تا از این طریق شدت بزهکاری و جرم و تخلف در جامعه کاسته شود. موضوع پیشگیری از جرم و بزهکاری همواره یکی از موضوعات مهم در

جوامع بوده است که از طریق اعمال سیاست‌های جنایی، سیاست‌های اجتماعی، سیاست‌های فرهنگی پیشگیرانه تحقق می‌یابد (بیات و همکاران، ۱۳۸۷: ۱۸۱). پیشگیری از جرم شامل دسته‌ای از تدابیر جنایی است که می‌تواند به صورت قهرآمیز و یا غیر قهرآمیز به منظور کاهش میزان بزهکاری اتخاذ شود. به کاربردن روش‌های احتیاطی و کنترل و اقدامات پیشگیرانه در جلوگیری از ابتلای انسان به اختلال و ناهنجاری‌ها، پیشگیری است به عبارت دیگر، هر عملی که باعث کاهش بزهکاری، خشونت، ناامنی از طریق مشخص و حل کردن عوامل ایجادکننده این مشکلات به روش علمی شود، پیشگیری از جرائم است (Wortley & Townsley, 2017: 382).

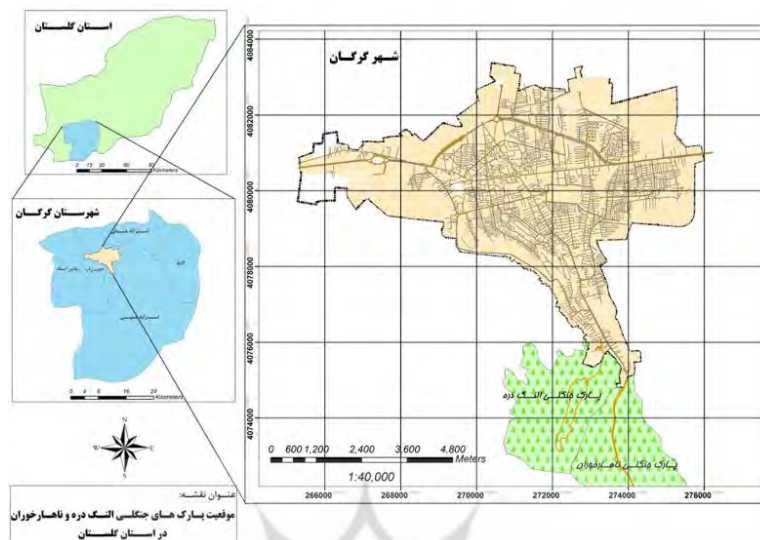
روش پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر ماهیت داده‌ها از نوع کیفی بود. به این منظور با مطالعه و بررسی پرونده‌های موجود در کلانتری، اداره آگاهی و مواد مخدر مربوط به حوزه‌های مورد بررسی، داده‌های لازم در خصوص عوامل ارتکاب رفتارهای مجرمانه در تفرجگاه‌های شهر گرگان و راهکارهای پیشگیرانه، جمع‌آوری و تحلیل شد. جامعه مربوط به شناخت عوامل بروز رفتارهای مجرمانه شامل کلیه پرونده‌هایی بود که به علت بروز رفتارهای مجرمانه در تفرجگاه‌های شهر گرگان در ۹ ماه اول سال ۱۳۹۶ در کلانتری مربوطه، اداره آگاهی و مواد مخدر تشکیل شد. همچنین، جامعه مشارکت‌کنندگان مربوط به شناسایی شیوه‌های پیشگیری از بروز رفتارهای مجرمانه شامل فرماندهان، مدیران و کارشناسان انتظامی و اساتید رشته جامعه‌شناسی دانشگاه‌های استان گلستان، بالغ بر ۶۰ نفر بودند. پرونده‌های مربوط به رفتارهای مجرمانه در تفرجگاه‌های گرگان، بالغ بر ۳۲۱ پرونده بود. روش نمونه‌گیری در این بخش به صورت تصادفی در دسترس بود. حجم نمونه بر اساس جدول کرجسی مورگان ۱۸۱ پرونده تعیین شد و در نهایت امکان دریافت ۱۸۵ پرونده فراهم شد. به این منظور پرونده‌ها بر اساس ماه تقسیم شدند و از هر ماه حدود ۱۵ پرونده انتخاب شد. همچنین برای انتخاب مشارکت‌کنندگان بخش مصاحبه از روش نمونه‌گیری هدفمند تا اشباع نظری استفاده شد و در نهایت با ۵۲ نفر مصاحبه شد. اعتبار و روایی داده‌های پژوهش بر اساس سه شاخص، «انتقال‌پذیری»، «ممیزی قابلیت اطمینان» و «تاییدپذیری» انجام شد. برای دستیابی به عوامل بروز رفتارهای مجرمانه شایع از داده‌های موجود در پرونده‌های موجود در کلانتری، اداره مواد مخدر و آگاهی مربوط به حوزه‌های مورد بررسی، استفاده شد. همچنین برای دستیابی به شیوه‌های پیشگیری از رفتارهای مجرمانه شایع در تفرجگاه‌های گرگان از ابزار مصاحبه نیمه ساختاریافته استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌های حاصل از مصاحبه نیمه ساختاریافته با مشارکت‌کنندگان روش تحلیل محتوای کیفی با رویکرد تلخیصی استفاده شد.

محدوده مورد مطالعه

شهر گرگان، یکی از زیباترین شهرهای ایران است که به عنوان مقصدی مناسب برای سفرهای بسیاری در نظر گرفته می‌شود. در پژوهش حاضر جرائم و بزهکاری‌هایی که در تفرجگاه‌های النگ‌دره و ناهارخوران رخ داده باشد از مطالعه پرونده‌های تشکیل شده استخراج شد: پارک جنگلی ناهارخوران یکی از قدیمی‌ترین مناطق تفریحی شهر گرگان، است که به درختان زیبا و سر به فلک کشیده‌اش، شهره است. همچنین آب‌وهوای مطبوع و دلنشین به همراه دامنه‌ی پرشیب جنگلی، از دیگر جاذبه‌های این پارک جنگلی است که گردشگران بسیاری برای تفریح به این مکان مراجعه می‌کنند. پارک جنگلی النگ‌دره نیز در دامنه‌ی جنگل‌های شمالی و در جاده‌ی ناهارخوران گرگان، قرار دارد. جنگل النگ‌دره که به عنوان یکی از هفت منطقه نمونه گردشگری کشور و همچنین پارک جنگلی شاخص شمال کشور انتخاب شده، در بلوار ناهارخوران گرگان قرار دارد. این پارک همانند بسیاری از فضاهای طبیعی و گردشگری گرگان از آب‌وهوایی مطلوب، دلنشین و مطبوع برخوردار است که به عنوان یکی از جاذبه‌های گردشگری و تفرجگاه‌های نمونه‌ی شهر گرگان با حدود

۱۸۵ هکتار وسعت و هشت چشمه‌ی طبیعی محسوب می‌شود. این جنگل یکی از معروف‌ترین جاهای دیدنی گرگان به حساب آمده و دارای طبیعی کاملاً منحصر به فرد است. محدوده مورد مطالعه در قسمت سبز رنگ نقشه ۱ مشخص شده است.

شکل شماره ۱. موقعیت پارک‌های جنگلی الگدره و ناهارخوران در استان گلستان

بحث و یافته‌ها

بیشترین فراوانی سنی بالغ بر ۴۴/۸۶ درصد مجرمان، در محدوده سنی ۱۸-۲۷ سال و ۴۲/۷۰ درصد در محدوده سنی ۲۸-۳۷ سال قرار دارند. کمترین فراوانی مربوط به سنین ۴۸-۵۷ سال است. تعداد ۱۴۵ پرونده مربوط به مردان و ۴۰ پرونده مربوط به زنان و ۱۰۵ پرونده مربوط به افراد مجرد و ۶۵ پرونده مربوط به افراد متأهل بود. از میان پرونده‌های مورد بررسی ۱۳۰ نفر بیکار و ۵۵ نفر شاغل بودند. از نظر سطح تحصیلات، بیشترین و کمترین فراوانی به ترتیب مربوط به مقطع «دیپلم» و مقطع «ارشد و دکتری» بود. جدول ۱ نشان‌دهنده انواع جرائمی است که در تفرجگاه‌های شهر گرگان در ۹ ماهه اول سال ۱۳۹۶ به وقوع پیوسته است، به صورتی که بیشترین جرائم مربوط به سرقت است، به گونه‌ای که ۶۸ مورد از پرونده‌ها مربوط به سرقت و بعد از آن، ضرب و جرح و مصرف مشروبات الکلی و در مجموع حدود ۵۰ درصد رخداد جرائم را به خود اختصاص داده‌اند.

جدول شماره ۱. انواع رفتارهای مجرمانه

جرم	فراوانی	درصد
سرقت	۶۸	۳۶/۸
ضرب و جرح	۲۲	۱۱/۹
مصرف مشروبات الکلی	۲۲	۱۱/۹
مصرف مواد مخدر	۷	۳/۸
فروش مشروبات الکلی	۲	۱/۱
فروش مواد مخدر	۱۹	۱۰/۳
تهدید به اخاذی	۸	۳/۴
جرح با چاقو	۶	۳/۲
قدرت‌نمایی با چاقو	۶	۳/۲
قتل	۱	۰/۵
ایجاد مزاحمت	۱۱	۵/۹

نزاع دسته‌جمعی	۷	۳/۸
عربده‌کشی	۲	۱/۱
حمل مواد	۲	۱/۱
حمل مشروبات الکلی	۲	۱/۱

علت بروز رفتارهای مجرمانه

جدول ۲ نشان‌دهنده علت بروز جرائم است، که بیشترین علت از سوی بزهکاران، نیاز مالی اعلام شده است، به گونه‌ای که ۱۸ مورد از علت جرائم رخ داده مربوط به نیاز مالی است. بعد از نیاز مالی، اعتیاد، دوستان مجرم و دلایل روان‌شناختی بیشترین درصد علت جرم را به خود اختصاص داده‌اند.

جدول شماره ۲. علت بروز رفتارهای مجرمانه^۱

علت جرم	فراوانی	درصد
نیاز مالی	۱۸	۹/۷
امنیت پایین تفرجگاه	۸	۴/۳
اعتیاد	۱۷	۹/۲
دوستان مجرم	۱۴	۷/۶
دلایل روان‌شناختی	۱۴	۷/۶
نبود دوربین یا نگهبان	۶	۳/۲
محیط اجتماعی نامناسب	۱	۰/۵
خانواده	۵	۲/۷

براساس عوامل ارتکاب جرم که از بررسی پرونده‌ها به دست آمد (جدول ۲)، پرسش‌های متناسب از صاحب‌نظران حوزه جرم و پیشگیری، درخصوص راهکارهای پیشگیری برای هر یک از عوامل مجرمانه در قالب مصاحبه، پرسیده شد. در جدول ۳ به صورت نمونه، مصاحبه کدبندی شده و شیوه‌های پیشگیری ارائه شده، درج شد.

جدول شماره ۳. کدهای به دست آمده و راهکارهای پیشگیری از جرم ارائه شده در مصاحبه نمونه

پرسش	کدهای به دست آمده	راهکارهای پیشگیری
چه شیوه‌ها، راهکارها و روش‌هایی برای پیشگیری از جرائمی که به علت نیاز مالی در مناطق تفریحی گرگان رخ می‌دهند، ارائه می‌کنید؟	بهبود وضعیت اقتصادی	اشتغال‌زایی، اعطای وام‌های کم‌بهره به منظور اشتغال‌زایی.
چه شیوه‌ها، راهکارها و روش‌هایی برای پیشگیری از جرائمی که به علت امنیت پایین در مناطق تفریحی گرگان رخ می‌دهند، ارائه می‌کنید؟	به کارگیری نگهبان محله	استخدام نگهبان محله.
چه شیوه‌ها، راهکارها و روش‌هایی برای پیشگیری از جرائمی که به علت اعتیاد در مناطق تفریحی گرگان رخ می‌دهند، ارائه می‌کنید؟	افزایش فعالیت‌های گروه‌های NA، افزایش پذیرش جامعه نسبت به افراد پاک‌شده، آموزش دادن دانش آموزان	حمایت از گروه‌های ترک اعتیاد؛ آموزش نوجوانان در مدارس؛ حمایت بیشتر از افراد رهاشده از اعتیاد
چه شیوه‌ها، راهکارها و روش‌هایی برای پیشگیری از جرائمی که به علت دوستان مجرم در مناطق تفریحی گرگان رخ می‌دهند، ارائه می‌کنید؟	آموزش خانواده	آگاه‌سازی مردم در خصوص اهمیت دوستان در رفتارهای نوجوانان و کودکان و نظارت بر آن
چه شیوه‌ها، راهکارها و روش‌هایی برای پیشگیری از جرائمی که به علت دلایل روان‌شناختی در مناطق تفریحی گرگان رخ می‌دهند، ارائه می‌کنید؟	درمان اختلالات روانی	تشویق مردم به درمان اختلالات روانی و تحت پوشش بیمه قرار دادن خدمات مشاوره‌ای.
چه شیوه‌ها، راهکارها و روش‌هایی برای پیشگیری از جرائمی	نصب دوربین، حضور نگهبان	نصب دوربین و استخدام نگهبان در

۱. پرونده‌هایی که از اعترافات ذکر شده در آن، علت خاصی استخراج نشد، در جدول ۲ لحاظ نشدند.

مناطق جرم خیز.	که به علت نبود دوربین یا نگهبان در مناطق تفریحی گرگان رخ می‌دهند، ارائه می‌کنید؟
آگاه‌سازی خانواده در خصوص اهمیت دوستان در رفتارهای نوجوانان و کودکان	نظارت والدین چه شیوه‌ها، راهکارها و روش‌هایی برای پیشگیری از جرمی که به علت محیط اجتماعی نامناسب در مناطق تفریحی گرگان رخ می‌دهند، ارائه می‌کنید؟
آموزش خانواده‌ها در مورد روش‌های تربیت کودکان و بهره گرفتن از روانشناس	برگزاری کلاس‌های آموزش در مدارس برای والدین چه شیوه‌ها، راهکارها و روش‌هایی برای پیشگیری از جرمی که به علت نظارت خانواده در مناطق تفریحی گرگان رخ می‌دهند، ارائه می‌کنید؟

در جدول ۴، شیوه‌های پیشگیری مربوط به هر یک از عوامل بروز جرم، مستخرج از مصاحبه‌ها، به تفکیک ارائه شده است.

جدول شماره ۴. شیوه‌های پیشگیری به تفکیک عوامل بروز جرم

علت جرم	شیوه‌های پیشگیری
اختلالات روان‌شناختی	اختصاص بودجه مناسب توسط دولت برای درمان بیماران روانی ارائه خدمات روانشناسی در مراکز ترک اعتیاد و زندان‌ها افزایش دسترسی به خدمات روانشناسی ترغیب مردم، فرهنگ‌سازی و ارتقاء فرهنگ مراجعه به روانشناس، مشاور و درمان اختلالات روانی تحت پوشش بیمه قرار دادن خدمات مشاوره و درمانی آموزش نوجوانان در خصوص اختلالات روان‌شناختی آموزش ضرورت نیاز داشتن هر فرد به روانشناس تخصیص بودجه درمان‌های روان‌شناختی توسط دولت انجام پژوهش در زمینه ارتباط بین جرم و اختلالات روانیهای پیشگیری ارائه‌شده در خصوص اختلالات روان‌شناختی
اعتیاد	آموزش به خانواده حمایت از گروه‌های ترک اعتیاد نقش مهم مدارس و رسانه‌ها در آموزش نوجوانان به‌منظور پیشگیری از بروز اعتیاد اقدام به پیشگیری از اعتیاد در نوجوانان تخصیص وام برای افراد رهاشده از اعتیاد نظارت جدی بر توزیع مواد سیاست‌های دولت در مورد مبارزه با مواد مخدر وضع قوانین قاطع در مورد جرائم مربوط به مواد مخدر
امنیت پایین تفرج‌گاه‌ها	اداره‌کردن مناطق متروکه افزایش خودروها گشت نیروی انتظامی برخورد قاطع نیروی انتظامی با مجرمان به‌کارگیری نگهبان در مناطق جرم خیز حضور مقتدرانه نیروی انتظامی در مناطق مختلف استفاده از وسایل امنیتی مانند دوربین، فنس، دیوار لحاظ کردن تدابیر امنیتی در خصوص طراحی کوچه‌ها و خیابان به‌کارگیری نگهبان در مناطق جرم خیز
دوستان مجرم	آموزش مهارت‌های زندگی از جمله مهارت دوست‌یابی ارائه الگوها افراد مناسب به کودکان و نوجوانان از طریق رسانه‌ها و مدارس آموزش دادن خانواده‌ها در خصوص نظارت بر فرزندان آگاه‌سازی مردم در خصوص اهمیت دوستان در رفتارهای نوجوانان و کودکان آگاه‌سازی و آموزش نوجوانان و کودکان در خصوص اهمیت دوستان در رفتارهای آنان آموزش مهارت‌های زندگی از جمله مهارت دوست‌یابی، مهارت نه گفتن

ایجاد روابط گرم و صمیمی که نیازهای عاطفی اعضای خانواده را برطرف نماید	
آموزش خانواده‌ها در مورد روش‌های تربیت کودکان و بهره‌گرفتن از روانشناس برنامه‌ریزی برای اوقات فراغت کودکان و نوجوانان توسط خانواده‌ها	
حمایت بیشتر خانواده‌های آسیب‌دیده توسط نهادهای مربوطه	روابط خانوادگی ضعیف
برنامه‌های دولت به‌منظور حفظ نهاد خانواده	
ارائه آموزش به خانواده به‌منظور بهبود روابط بین اعضای خانواده	
حضور مقتدرانه نیروی انتظامی در مناطق مختلف	
افزایش فعالیت بسیج در خصوص فرهنگ‌سازی	
برخورد قاطع نیروی انتظامی با مجرمان	
نقش مساجد در تربیت کودکان و نوجوانان	محیط اجتماعی نامناسب
رعایت نکات حفاظت فیزیکی در مورد درب و ...	
لزوم آموزش خانواده و الگوسازی مناسب برای کودکان و نوجوانان	
تدبیر کردن در مورد طراحی مناسب از لحاظ نکات امنیتی و انتظامی برای محله‌ها	
آموزش به خانواده در خصوص نحوه ایجاد فضایی گرم و دوستانه	
به‌کارگیری نگهبان و استفاده از دوربین در مناطق جرم خیز	
تشویق مردم به نصب دوربین به‌منظور افزایش ملاحظات امنیتی	نبود دوربین و نگهبان
مهارت‌آموزی	
حمایت از تولید داخلی	
اعطای تسهیلات	
اشتغال‌زایی و کاهش بیکاری	نیاز مالی
تحت حمایت قرار دادن افراد آسیب‌پذیر	
توجه دولت به سیاست‌های بلندمدت در مورد اشتغال	
وضع قوانین سخت‌گیرانه نسبت به جرائم (تشدید مجازات)	

نتیجه‌گیری

همان‌طور که یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد، در مصاحبه‌های انجام‌شده در مورد راه‌حل‌های پیشگیری از بروز جرائم مربوط به اختلالات روان‌شناختی بیشترین موارد گفته‌شده درباره تخصیص بودجه توسط دولت به‌منظور کاهش هزینه درمان روان‌شناختی، فرهنگ‌سازی در مورد اقدام به روان‌درمانی و تحت پوشش بیمه قرار گرفتن خدمات مشاوره بود. از راه‌حل‌های پیشگیری از بروز جرائم مربوط به اعتیاد می‌توان به آموزش نوجوانان و خانواده‌ها در خصوص اعتیاد و پیامدهای آن، تشدید مجازات مربوط به جرائم مواد مخدر و کاهش دسترسی به مواد مخدر اشاره کرد. همچنین، در مصاحبه‌های انجام‌شده در مورد راه‌حل‌های پیشگیری از بروز جرائم مربوط به امنیت پایین، بیشترین موارد گفته‌شده در مورد استفاده از دوربین در مناطق جرم خیز و برخورد قاطع نیروی انتظامی بود. از راه‌حل‌های پیشگیری از بروز جرائم مربوط به دوستان مجرم می‌توان به آموزش نوجوانان و خانواده‌ها در خصوص نقش دوستان، آموزش مهارت‌های ارتباطی مانند مهارت نه گفتن و ایجاد یک فضای گرم و صمیمی در خانه تا نیازهای عاطفی نوجوانان برطرف شود، اشاره کرد. علاوه بر این، در مصاحبه‌های انجام‌شده در مورد راه‌حل‌های پیشگیری از بروز جرائم مربوط به روابط خانوادگی ضعیف بیشترین موارد گفته‌شده در مورد آموزش خانواده‌ها در مورد برقراری روابط صمیمانه در خانه و آموزش خانواده در خصوص روش‌های تربیتی مناسب بود. در خصوص محیط اجتماعی نامناسب صاحب‌نظران برافزایش گشت زنی نیروی انتظامی، برخورد قاطع با مجرمان و طراحی مناسب محله‌ها تأکید کردند. در مورد نبود دوربین و نگهبان بیشترین تأکید بر به‌کارگیری نگهبان محله و استفاده از دوربین بود. و درنهایت، در مورد مهم‌ترین علت بروز جرم در این پژوهش یعنی نیاز مالی، صاحب‌نظران به بحث اشتغال‌زایی، اعطای وام و مهارت‌آموزی نوجوانان و جوانان اشاره کردند.

یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که اعتیاد یکی از دلایل بروز جرم در منطقه موردبررسی است. به این صورت که اعتیاد فرد منجر به بروز جرم می‌شود. همچنین پژوهش حاضر نشان داد که دوستان مجرم یکی از دلایل بروز جرم در منطقه مورد بررسی در گرگان است. این یافته‌های پژوهش حاضر با نتایج پژوهش گیدنز (۱۳۹۰) و محسنی و ذوقدار مقدم (۱۳۹۶) همسو است. براساس یافته‌های پژوهش حاضر، دلایل روان‌شناختی یکی از دلایل بروز جرم بود. این یافته با پژوهش‌های لانگتون و ترومن (۲۰۱۴)، امبوتو و همکاران (۲۰۱۳)، ساتون و همکاران (۲۰۱۳) و محسنی و ذوقدار مقدم (۱۳۹۶)، هماهنگ است. یافته‌های این پژوهش نشان داد که امنیت پایین تفرجگاه‌ها یکی از علت‌های بروز جرم است. این یافته همسو با نظریه‌های رابرت زمر در نظریه «محیط مناسب» و نظریه کلارک در خصوص هیئت، موقعیت، وضعیت، خصوصیت و کیفیت وسایل، اماکن و مناطق در انتخاب هدف و موضوع مورد کنش، است. بر اساس نظریه کلارک، توسعه و فزونی نرخ جنایی جامعه ریشه در افزایش فرصت‌های محیطی ارتکاب جرم دارد و هرچقدر که این فرصت‌ها محدودتر و کمتر شده و تسلط و نظارت رسمی و طبیعی بیشتری در اماکن و فضاهای محیطی مختلف به عمل آید، نرخ ارتکاب جرم کاهش خواهد یافت. براساس یافته‌های پژوهش حاضر محیط اجتماعی نامناسب یکی از دلایل بروز جرم توسط بزهکاران اعلام شده است. این یافته پژوهش حاضر را می‌توان بر اساس این دیدگاه که جامعه شناسان علت بسیاری از کژ رفتاری‌ها و آسیب‌ها را در محیط و شرایط اجتماعی جستجو می‌کنند و علل زیرساز بسیاری از آن را خود جامعه می‌دانند، تبیین کرد. همچنین بر اساس نظریه فشار اجتماعی، جرم نتیجه مستقیم فقر و خشم طبقه پایین به حساب می‌آید. به نظر مرتن بین اراده برای ارتکاب جرم و توزیع ناعادلانه درآمد برای تأمین نیازهای فردی ارتباط مستقیم وجود دارد (مورگادو، ۲۰۱۳: ۱۳۹). به این ترتیب، این یافته پژوهش حاضر قابل تبیین است که محیط اجتماعی نامناسب یکی از دلایل بروز جرم است. یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که خانواده یکی دیگر از دلایل بروز جرم است. این یافته همسو با نتایج پژوهش‌های مونی (۲۰۱۳)، لانگتون و ترومن (۲۰۱۴) و لحمیان (۱۳۹۶) همسو است. یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که نیاز مالی یکی از دلایل بروز جرم در مناطق تفریحی شهرستان گرگان است. این یافته با نتایج پژوهش‌های انگلن و همکاران (۲۰۱۶)، فارل و زیمرمن (۲۰۱۸)، اسکورزفاو و سوارز (۲۰۰۹) همسو است. یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که روش‌ها و راهکارهای پیشنهادی صاحب‌نظران شرکت‌کننده در این پژوهش، در مورد شیوه‌های پیشگیری وضعی از بروز جرم شامل تشدید مجازات مربوط به جرائم مواد مخدر، کاهش دسترسی به مواد مخدر، طراحی تفرجگاه‌ها بر اساس ملاحظات انتظامی، برخورد قاطعانه نیروی انتظامی، استفاده از فناوری‌های امنیتی، افزایش گشت‌زنی نیروی انتظامی در مناطق جرم خیز، برخورد قاطع با مجرمان سابقه‌دار، به‌کارگیری نگهبان محله و استفاده از دوربین در مناطق جرم خیز بود. این یافته‌ها با یافته‌های پژوهش‌های ولش و فارینگتون (۲۰۱۴) و حاتمی‌نژاد (۱۳۹۹) همسو است. پژوهش حاضر نشان داد که برخورد قاطعانه نیروی انتظامی یکی از روش‌های پیشگیری از بروز جرم است. بر اساس رویکرد تکرارکنندگان جرم، تعدادی از مجرمان بیشترین جرائم را مرتکب می‌شوند. به این ترتیب، برخورد قاطع نیروی انتظامی با مجرمان سابقه‌دار موجب کاهش بروز جرائم توسط این افراد می‌شود. یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که راهکارهای پیشگیری اجتماعی ارائه‌شده در این پژوهش شامل تخصیص بودجه توسط دولت به منظور کاهش هزینه درمان روان‌شناختی، فرهنگ‌سازی در مورد اقدام به روان‌درمانی و تحت پوشش بیمه قرار گرفتن خدمات مشاوره، آموزش نوجوانان و خانواده‌ها در خصوص اعتیاد و پیامدهای آن، آموزش نوجوانان و خانواده‌ها در خصوص نقش دوستان، آموزش مهارت‌های ارتباطی مانند مهارت نه گفتن و ایجاد یک فضای گرم و صمیمی در خانه تا نیازهای عاطفی نوجوانان برطرف شود، آموزش خانواده‌ها در مورد برقراری روابط صمیمانه در خانه و آموزش خانواده در خصوص روش‌های تربیتی مناسب، اشتغالی زایی، اعطای وام و مهارت‌آموزی نوجوانان و جوانان، بود. این یافته‌ها با یافته‌های پژوهش بیات و همکاران (۱۳۸۷) همسو است.

- ❖ با توجه به اینکه یکی از دلایل ارتکاب جرائم در تفرجگاه‌های شهر گرگان اختلالات روان‌شناسی به‌دست آمد، پیشنهاد می‌شود نیروی انتظامی با استفاده از ظرفیت‌های اداره بهداشت ناجا و از طریق انعقاد تفاهم‌نامه با دانشگاه علوم پزشکی گرگان به‌منظور شناسایی شهروندان دارای اختلالات روان‌شناختی، اکیپ سیار در تفرجگاه‌های پرتردد شهر گرگان مستقر کند.
- ❖ با توجه به اینکه نبود دوربین و نگهبان یکی از دلایل بروز جرائم در تفرجگاه‌ها بود، پیشنهاد می‌شود در مناطقی که مسافران زیادی حضور دارند (مانند مکان‌های برپایی چادر، شهربازی و مانند آن) با همکاری نهادهای مرتبط و با هماهنگی نیروی انتظامی دوربین‌های مداربسته نصب شود.
- ❖ محیط اجتماعی نامناسب یکی از دلایل بروز جرائم بود، به همین خاطر نیروی انتظامی با برگزاری نمایشگاه‌هایی به‌منظور آگاه‌سازی شهروندان از جرائم شایع در مناطق تفریحی و راه‌های پیشگیری از آن، می‌تواند به کاهش جرائم کمک کند.
- ❖ روابط خانوادگی ضعیف یکی از علت‌های بروز جرائم در مناطق موردبررسی بود، به همین خاطر برگزاری کلاس‌های آموزشی برای خانواده‌ها به‌منظور آموزش مهارت‌های فرزندپروری و فراگیری روش‌های صحیح تربیتی می‌تواند کمک‌کننده باشد.
- ❖ با توجه به اینکه یکی از دلایل بروز جرائم نیاز مالی بود، پیشنهاد می‌شود به‌منظور افزایش فرصت‌های شغلی، به بحث مهارت‌آموزی نوجوانان و جوانان توجه بیشتری شود.
- ❖ امنیت پایین تفرجگاه‌ها یکی از دلایل بروز جرم بود، به همین خاطر انجام اقداماتی مانند افزایش گشت‌زنی در مناطق جرم‌خیز، به‌کارگیری نگهبان، استفاده از دوربین، نورپردازی بهتر و طراحی مناسب‌تر به‌گونه‌ای که ملاحظات انتظامی در نظر گرفته شود، در دستور کار نهاد شهرداری قرار گیرد و از سوی نهادهای انتظامی به‌طور مستمر، پیگیری شود.
- ❖ یکی دیگر از دلایل بروز جرم، اعتیاد بود، به همین خاطر آگاه‌سازی نوجوانان و توزیع کتابچه‌هایی در خصوص اعتیاد می‌تواند آگاه‌کننده باشد.
- ❖ دوستان مجرم یکی از دلایل بروز جرم بودند، به همین خاطر آگاه‌سازی نوجوانان و خانواده در مورد نقش دوستان در رفتارهای نوجوانان، می‌تواند تأثیر مهمی در کاهش بروز جرائم داشته باشد.

تقدیر و تشکر

پژوهشگر بر خود لازم می‌داند از فرماندهان انتظامی استان گلستان و کارشناسان دفتر تحقیقات کاربردی و کلیه اساتید و فرهیختگانی که در انجام این پژوهش همکاری کردند، تشکر و قدردانی کند.

منابع

- ۱ اشتیاق، وحید (۱۳۸۶) تأثیر قوانین و مقررات راهنمایی و رانندگی در قانونمندی رفتارهای اجتماعی، مجله پژوهش‌های حقوقی، دوره ۶، شماره ۱۲، صص. ۱۶۸-۱۵۳.
- ۲ بیات، بهرام؛ شرافتی، پور، جعفر؛ عبدی، نرگس (۱۳۸۷) پیشگیری از وقوع جرم با رویکرد اجتماعی محور، تهران: انتشارات معاونت اجتماعی نیروی انتظامی.
- ۳ بیکی، پریسا؛ رجبی، زینتا؛ سجادی، ژیل (۱۳۹۸) بررسی عوامل مؤثر بر امنیت زنان در بافت فرسوده محله طرشت، فصلنامه شهر پایدار، دوره ۲، شماره ۳، صص. ۱۷-۱.
- ۴ حاتمی نژاد، حجت؛ محاتمی نژاد، حسین؛ زیاری، کرامت الله؛ پوراحمد، احمد (۱۳۹۹) نقش فضاهای شهری در خلق الگوهای رفتاری ناهنجار با تأکید بر عامل پیش‌گیری از وقوع جرم در محله چهارباغ منطقه ثامن مشهد، مطالعات ساختار و کارکرد شهری، دوره ۷، شماره ۲۴، صص. ۹۹-۱۲۷.
- ۵ ساروخانی، باقر (۱۳۹۰) دایره المعارف علوم اجتماعی. تهران: انتشارات کیهان.
- ۶ صدیق سروسستانی، رحمت اله (۱۳۹۲) آسیب‌شناسی اجتماعی (جامعه‌شناسی انحرافات اجتماعی)، تهران: سمت.
- ۷ عالی‌پور، حسن (۱۳۸۹) ماهیت جرم، مجله پژوهش حقوق و سیاست، سال ۱۲، شماره ۲۸، صص. ۲۱۲-۱۷۷.
- ۸ کاکه‌خانی، منصور (۱۳۹۴) شناسایی و درجه بندی کانونهای جرم خیز و عوامل مؤثر بر آن (مقایسه محله حاجی آباد با محله شهرک دانشگاه شهر سقز)، پایان نامه کارشناسی ارشد علوم اجتماعی، به راهنمایی علی خاکساری، دانشکده علوم اجتماعی،

دانشگاه علامه طباطبایی تهران.

- ۹ کلاتتری، محسن؛ عباسی فلاح، وحید؛ ابدالی، یعقوب؛ احساسی خواه، مهدی (۱۳۹۹) تحلیل فضایی کانون‌های جرم خیز در بافت کالبدی شهر پاکدشت، فصلنامه شهر پایدار، دوره ۳، شماره ۱، صص. ۱۰۷-۱۲۲.
  - ۱۰ گیدنز، آنتونی (۱۳۹۱) جامعه‌شناسی، ترجمه منوچهر صبوری. تهران: نشر نی.
  - ۱۱ لحمیان، رضا (۱۳۹۶) بررسی ارتباط بین طراحی و بازطراحی فضاهای شهری و وقوع جرم (موردپژوهی: شهر بابل)، فصلنامه برنامه‌ریزی منطقه‌ای، دوره ۷، شماره ۲۵، صص. ۱۶۶-۱۵۵.
  - ۱۲ محسنی، رضاعلی و ذوالقادر مقدم، آذر (۱۳۹۶) بررسی رابطه بین فضای شهری و جرم: مورد مطالعه، منطقه یازده مشهد، پژوهش‌های جامعه‌شناسی، سال ۱۱، شماره ۳ و ۴، صص. ۱۷۱-۱۵۱.
  - ۱۳ رگ^۱ محسنی، رضاعلی و نصرتی پایانی، عزت‌الله (۱۳۹۳) نسبت شهر با جرم و آسیب‌های اجتماعی (مطالعه‌ای در رتبه بندی جرائم و آسیب‌های اجتماعی و اقتصادی شهر گرگان)، پژوهش نامه جغرافیای انتظامی، سال ۲، شماره ۷، صص. ۱۳۸-۱۱۳.
  - ۱۴ میرکتولی، جعفر و عبلی، امید (۱۳۹۰) استفاده از مدل‌های GIS در تحلیل مکانی داغ جرم شهری (نمونه: شهر گرگان)، مجله جغرافیا و توسعه ناحیه ای، دوره ۹، شماره ۱۷، صص. ۹۳-۸۱.
  - ۱۵ وطنی، امیر و موحد، حمید (۱۳۹۵) بررسی علل و عوامل مؤثر بر وقوع سرقت مسلحانه، انتظام اجتماعی، دوره ۸، شماره ۲، صص. ۱۰۸-۸۵.
- 16) Aliapour, Hassan. (2010) The Nature of Crime, Journal of Legal and Political Research, Vol.12, No.28, pp.212-177. [In Persian].
  - 17) Baker, S. R. (2015) Effects of immigrant legalization on crime, American Economic Review, Vol.105, No.5, pp.210-13.
  - 18) Bayat, Bahram. & Sharafatipour, Jafar. & Abdi, Narges. (2008) Crime Prevention with a Social Oriented Approach, Tehran: Publications of the Social Deputy of the Police Force. [In Persian].
  - 19) Beiki, Parisa. & Rajabi, Azita. & Sajjadi, Jila. (2019) A Study of Factors Affecting Women's Security in the Worn Tissue of Tarasht Neighborhood, Journal of Sustainable City, Vol.2, No.3, pp.17-1. [In Persian].
  - 20) De Albuquerque, K. & McElroy, J. (1999) Tourism and crime in the Caribbean, Annals of tourism research, Vol.26, No.4, pp.968-984.
  - 21) Engelen, P. J. & Lander, M. W. & van Essen, M. (2016) What determines crime rates? An empirical test of integrated economic and sociological theories of criminal behavior, The Social Science Journal, Vol.53, No.2, pp.247-262.
  - 22) Eshtiaq, Vahid (2007) The Impact of Traffic Laws and Regulations on the Legislation of Social Behaviors, Journal of Legal Research, Vol.6, No.12, pp.168-153. [In Persian].
  - 23) Farrell, C. & Zimmerman, G. M. (2018) Is Exposure to Violence a Persistent Risk Factor for Offending across the Life Course? Examining the Contemporaneous, Acute, Enduring, and Long-term Consequences of Exposure to Violence on Property Crime, Violent Offending, and Substance Use, Journal of Research in Crime and Delinquency, Vol.55, No. 6, pp.728-765.
  - 24) Freedman, M. & Owens, E. G. (2011) Low-income housing development and crime, Journal of Urban Economics, Vol.70, No.2, pp.115-131.
  - 25) Giddens, Anthony. (2012) Sociology, Translated by Manouchehr Sabouri. Tehran: Ney Publishing. [In Persian].
  - 26) Halmarsson, R. & Lochner, L. (2012) The impact of education on crime: international evidence, CESifo DICE Report, Vol.10, No.2, pp.49-55.
  - 27) Hatami Nejad, Hojjat. & Hatami Nejad, Hossein. & Ziari, Keramatullah. & Pourahmad, Ahmad. (2019) The role of urban spaces in creating abnormal behavioral patterns with emphasis on crime prevention in Chaharbagh neighborhood of Samen region of Mashhad, Urban Structure and Function Studies, Vol.7, No.24, pp.127-99. [In Persian].
  - 28) Johnny, L. & Jordan, L. A. (2007) Tourism and Crime in the Caribbean: A case study of St Lucia, Annals of Leisure Research, Vol.10, No.3-4, pp.475-497.
  - 29) Kakekhani, Mansour. (2015) Identification and grading of crime centers and factors affecting it (comparison of Hajiabad neighborhood with Saez University neighborhood),

- M.Sc. Thesis, under the guidance of Ali Khaksari, Faculty of Social Sciences, University Allameh Tabatabai Tehran. [In Persian].
- 30) Kalantari, Mohsen. & Abbasi Fallah, Vahid. & Abdali, Yaghoub. & Ehsasikhah, Mehdi. (2019) Spatial analysis of crime hotspots in the physical fabric of Pakdasht city, *Journal of Sustainable City*, Vol.3, No.1, pp.122-107. [In Persian].
  - 31) Lahmian, Reza. (2017) A Study of the Relationship between Design and Redesign of Urban Spaces and Crime Occurrence (Case Study: Babol City), *Regional Planning Quarterly*, Vol. 7, No.25, pp.166-155. [In Persian].
  - 32) Langton, L. & Truman, J. L. (2014) Socio-emotional impact of violent crime. US Department of Justice, Office of Justice Programs, Bureau of Justice Statistics.
  - 33) Mirkatoli, Jafar. & Abdi, Omid. (2011) The use of GIS models in hot spatial analysis of urban crime (sample: Gorgan), *Journal of Geography and Regional Development*, Vol.9, No.17, pp.93-81. [In Persian].
  - 34) Mohseni, Reza Ali. & Nosrati Payani, Ezatollah (2014) The relationship between the city and crime and social harms (a study in the ranking of crimes and social and economic harms of Gorgan), *Journal of Disciplinary Geography*, Vol.2, No.7, pp.138-113. [In Persian].
  - 35) Mohseni, Reza Ali. & Zolghadar Moghadam, Azar. (2017) A Study of the Relationship between Urban Space and Crime: A Case Study, Eleventh District of Mashhad, *Sociological Research*, Vol.11, No.3/4, pp.171-151. [In Persian].
  - 36) Mooney, J. (2013) It's the family, stupid: Continuities and reinterpretations of the dysfunctional family as the cause of crime in three political periods. In *The new politics of crime and punishment*, Willan.
  - 37) Morgado, S. M. (2013) Crime and socio-economic context: A framework approach, *Proceedings in ARSA-Advanced Research in Scientific Areas*, Vol.6, No.3, pp.16-33.
  - 38) Munyo, I. & Rossi, M. A. (2013) Frustration, euphoria, and violent crime, *Journal of Economic Behavior & Organization*, Vol.89, No.12, pp.136-142.
  - 39) Ochsen, C. (2010) Crime and labor market policy in Europe, *International Review of Law and Economics*, Vol.30, No.1, pp.52-61.
  - 40) Omboto, J. O. & Ondiek, G. O. & Odera, O. & Ayugi, M. E. (2013) Factors influencing youth crime and juvenile delinquency, *International Journal*, Vol.1, No.2, pp.18-21.
  - 41) Ryan, C. & Kinder, R. (1996) *Tourism, crime and international security issues*, Chichester, New York: Wiley.
  - 42) Sarukhani, Baqer (2011) *Encyclopedia of Social Sciences*. Tehran: Kayhan Publications. [In Persian].
  - 43) Siddiq Sarvestani, Rahmatollah. (2013) *Social pathology (sociology of social deviations)*, Tehran: Samat. [In Persian].
  - 44) Sutton, A. & Cherney, A. & White, R. (2013) *Crime prevention: principles, perspectives and practices*. Cambridge University Press.
  - 45) Watani, Amir. & Movahed, Hamid. (2016) Investigating the causes and factors affecting the occurrence of armed robbery, *social order*, Vol.8, No.2, pp.108-85. [In Persian].
  - 46) Welsh, B. C. & Farrington, D. P. (2014) *The Oxford handbook of crime prevention*. Oxford University Press
  - 47) Wortley, R. & Townsley, M. (Eds.) (2017) *Environmental criminology and crime analysis*. Second Edition. Taylor & Francis.